NORAKSTS
Lieta Nr.A42623907
SKA – 73/2011

S P R I E D U M S

Rīgā 2011.gada 8.aprīlī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators A.Guļāns
senatore J.Briede
senatore I.Skultāne

piedaloties pieteicējam *A.A.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Aizsardzības ministrijas pilnvarotajai pārstāvei *V.U.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *A.A.* pieteikumu par Aizsardzības ministrijas Apelācijas komisijas 2007.gada 16.augusta lēmuma Nr.8-23.2007/07 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu, sakarā ar Aizsardzības ministrijas kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 8.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2007.gada 25.jūnijā Aizsardzības ministrijas Nacionālo bruņoto spēku komandieris izdevis pavēli par disciplinārā soda piemērošanu *A.A.*, izsakot rājienu par to, ka pieteicējs savienoja valsts amatpersonas amatu ar citu amatu, nesaņemot Nacionālo bruņoto spēku komandiera vai viņa pilnvarotas amatpersonas rakstisku atļauju.

Ar Aizsardzības ministrijas Apelācijas komisijas 2007.gada 16.augusta lēmumu Nr.8-23.2007/07 noraidīta *A.A.* sūdzība par disciplinālsoda piemērošanu.

Ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja 2007.gada 10.jūlija lēmumu pieteicējs saukts arī pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.^{30}pantā paredzēta administratīvā pārkāpuma izdarīšanu.

[2] Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja *A.A.* pieteikums par Aizsardzības ministrijas Apelācijas komisijas 2007.gada 16.augusta lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu (pienākuma uzlikšanu Aizsardzības ministrijai pieņemt lēmumu par neizmaksāto prēmiju piešķiršanu).

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 17.jūlija spriedumu pieteicēja pieteikums apmierināts daļā par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu, bet daļā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu (pienākuma uzlikšanu Aizsardzības ministrijai pieņemt lēmumu par neizmaksāto prēmiju piešķiršanu) atstāts bez izskatīšanas.

[4] Izskatījusi atbildētājas apelācijas sūdzību, Administratīvā apgabaltiesa ar 2010.gada 8.jūnija spriedumu pieteikumu apmierināja daļā par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu. Spriedums pamatots ar tālāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Lietā nav strīda, ka pieteicējs, būdams */darbavieta/ /amats/*, tai pat laikā ieņēmis SIA „*/Nosaukums/*" valdes priekšsēdētāja amatu, bet atļauju savienot amatus saņēmis tikai 2007.gada 28.februārī.

Lietā ir strīds, vai pieteicējs par to, ka pārkāpis likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 7.panta astotajā daļā noteiktās prasības (nesaņemot rakstveida atļauju amatu savienošanai) ir saucams gan pie administratīvās, gan pie disciplinārās atbildības, proti, strīds pastāv par to, vai apstāklis, ka par pārkāpumu ir piemērots administratīvais sods, izslēdz disciplināratbildību par to pašu pārkāpumu.

[4.2] Atbildētājs uzskata, ka Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 15.panta pirmā daļa izdara izņēmumus attiecībā uz karavīra administratīvo sodīšanu (nevis disciplinārsodīšanu) tajos gadījumos, ja pārkāpums ir tieši saistīts ar dienesta pienākumu izpildi. Proti, ja karavīrs dienesta vietā ir izdarījis pārkāpumu, par kuru paredzēts administratīvais sods, tā vietā, lai karavīru sodītu administratīvi, karavīru var sodīt tikai disciplināri. Atbildētāja ieskatā, minētā norma neaizliedz karavīru sodīt disciplināri tajos gadījumos, kad karavīrs savu amata pienākumu pildīšanas laikā vienlaicīgi ar disciplinārpārkāpumu ir izdarījis arī administratīvo pārkāpumu un sodīts administratīvi.

Šāds viedoklis ir pamatots, tomēr uzsverams, ka karavīru var sodīt disciplināri tajos gadījumos, kad karavīrs vienlaicīgi ar administratīvo pārkāpumu, par ko sodīts administratīvi, ir izdarījis disciplinārpārkāpumu. Arī atbilstoši Ministru kabineta 2006.gada 28.marta noteikumu Nr.231 „Karavīru militārās disciplīnas reglaments" 4.punktam

administratīvā soda uzlikšana vai krimināls oda piespriešana, kā arī zaudējuma (kaitējuma) atlīdzināšana neizslēdz karavīra disciplināratbildību.

[4.3] Saskaņā ar minētā reglamenta 3.punktu karavīrs, kas pārkāpis normatīvos aktus vai komandiera (priekšnieka) pavēlē vai rīkojumā noteiktās dienesta prasības, neatkarīgi no viņa militārās dienesta pakāpes un ieņemamā amata saucams pie disciplinārās, administratīvās vai krimināl atbildības, kā arī ir materiāli atbildīgs par nodarīto zaudējumu (kaitējumu).

Reglaments noteic, ka par disciplīnas pārkāpumiem uzskatāma karavīra rīcība (darbība vai bezdarbība), kas izdarīta, ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības pārkāpjot normatīvos aktus, militāros reglamentus, komandiera (priekšnieka) pavēles, rīkojumus vai norādījumus (reglamenta 18.punkts).

Sākotnējā lēmumā norādīts, ka disciplinārsods piemērots par Aizsardzības ministrijas reglamenta AMR 14-1 „Militārās dienesta iekārtas reglaments" 402.punkta 1.apakšpunkta pārkāpumu, kas noteic, ka karavīram jāpilda likumi. Pieteicējs pie disciplinārās atbildības saukts par to, ka savienojis valsts amatpersonas amatu ar citu amatu, nesaņemot Nacionālo bruņoto spēku komandiera vai viņa pilnvarotas amatpersonas rakstisku atļauju.

Tātad konkrētajā gadījumā pieteicējs nav sodīts par disciplinārpārkāpumu, bet gan par to pašu administratīvo pārkāpumu, par ko jau piemērots administratīvais sods. Tādējādi atbildētājs pārkāpis vispārējo principu *ne bis in idem* jeb tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam. Pieteicējs ir Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.^{30}panta subjekts un tādēļ ir saukts pie administratīvās atbildības par pieļauto pārkāpumu. Līdz ar to atbildētājai nebija tiesiska pamata piemērot pieteicējam disciplinārsodu par to pašu pārkāpumu, par ko viņš jau sodīts administratīvi.

[5] Par Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 8.jūnija spriedumu Aizsardzības ministrija iesniedza kasācijas sūdzību. Kasācijas sūdzība pamatota ar tālāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 15.pants neaizliedz karavīru sodīt disciplināri tajos gadījumos, kad karavīrs savu amatu pienākumu pildīšanas laikā vienlaicīgi ar disciplinārpārkāpumu ir izdarījis arī administratīvo pārkāpumu un sodīts administratīvi.

Militārā dienesta likuma 6.panta pirmā daļa nosaka, ka karavīra disciplīna ir katram karavīram normatīvajos aktos un ar komandiera (priekšnieka) pavēlēm noteiktās kārtības ievērošana militārā dienesta izpildē. Šā likuma 15.panta pirmās daļas 2.punkts paredz, ka karavīram ir aizliegts savienot militārā dienesta pildīšanu ar citu amatu vai darbu, kas nav

atļauts ar likumu. Pieteicēja pārkāpums ir nesaraujami saistīts ar militāro dienestu un viņa, kā karavīra, obligātiem pienākumiem pret Nacionālo bruņoto spēku komandieri. Tādēļ karavīrs ir disciplināri atbildīgs par savu prettiesisko rīcību, kura ir izdarīta saistībā ar militārā dienesta izpildi (ar karavīra amatu) un var kaitēt vispārējai cieņai un uzticībai Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem.

[5.2] Tiesa nav ņēmusi vērā, ka pavēli Nr.53-sa par pieteicēja disciplinārsodīšanu Nacionālie bruņotie spēki izdeva 2007.gada 25.jūnijā. Savukārt lēmums par administratīvā soda uzlikšanu pieteicējam pieņemts 2010.gada 10.jūlijā. Līdz ar to, lēmums par pieteicēja disciplināro sodīšanu pieņemts pirms viņa administratīvās sodīšanas.

[6] Tiesas sēdē atbildētājas pārstāve kasācijas sūdzību uzturēja, pieteicējs kasācijas sūdzību neatzina un lūdza to noraidīt.

Motīvu daļa

[7] Lietā ir strīds, vai atbildētājai bija tiesisks pamats piemērot pieteicējam disciplinārsodu.

Lietā nav strīda, ka pieteicējs, būdams Nacionālo bruņoto spēku nodaļas jaunākais virsnieks, nesaņemot Nacionālo bruņoto spēku komandiera atļauju, savienoja valsts amatpersonas amatu ar citu amatu un līdz ar to pārkāpa likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 7.panta astotajā daļā noteiktās prasības.

[8] Administratīvā apgabaltiesa spriedumā norādīja, ka pieteicējam piemērotais disciplinārsods nav par disciplinārpārkāpumu, bet gan par to pašu administratīvo pārkāpumu, par ko jau piemērots administratīvais sods. Tādējādi atbildētājai nebija tiesiska pamata piemērot pieteicējam disciplinārsodu.

Atbildētāja savā kasācijas sūdzībā šim tiesas argumentam nepiekrīt un norāda, ka bija tiesisks pamats pieteicēju sodīt arī disciplināri.

Senāts tālāk minēto apsvērumu dēļ kasācijas sūdzībā norādīto atzīst par pamatotu.

[9] Konkrētajā gadījumā tiesai bija jāizvērtē, vai pieteicējam pamatoti ir piemērots disciplinārsods – rājiens par Militārā dienesta likuma 15.panta pirmās daļas 2.punkta, Karavīru militārās disciplīnas reglamenta 3.punkta un Militārā dienesta iekārtas reglamenta 402.1.apakšpunkta prasību neievērošanu.

[10] Atbilstoši Militārā dienesta likuma 7.panta pirmajai daļai karavīram ir pienākums pildīt militāro dienestu saskaņā ar normatīvajiem aktiem. Minētā likuma 9.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka militārā dienesta izpilde cita starpā ir militārajos reglamentos un citos normatīvajos aktos noteikto pienākumu izpilde.

Karavīru militārās disciplīnas reglamenta 3.punkts paredz, ka militārā disciplīna ir katram karavīram normatīvajos aktos un ar komandiera pavēlēm noteiktās kārtības ievērošana un pienākumu izpilde, savukārt minētā reglamenta 4.punktā noteikts, ka karavīrs, kas pārkāpis likumu, citus normatīvos aktus vai komandiera pavēlē noteiktās prasības, neatkarīgi no viņa militārās dienesta pakāpes un ieņemamā amata saucams pie disciplinārās, administratīvās vai krimināltatbildības, kā arī ir materiāli atbildīgs par nodarīto zaudējumu. Minētā reglamenta 18.punkts nosaka, ka par disciplīnas pārkāpumiem uzskatāma karavīra rīcība (darbība vai bezdarbība), kas izdarīta, ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības pārkāpjot normatīvos aktus, militāros reglamentus, komandiera (priekšnieka) pavēles, rīkojumus vai norādījumus. Reglamenta 19.punktā noteikts, ka militāro reglamentu pārkāpšana ir uzskatāma par disciplīnas pārkāpumu.

No minētajām tiesību normām izriet, ka karavīram ir jāievēro likumi un militārie reglamenti, bet par to pārkāpšanu karavīrs var tikt saukts pie disciplinārās atbildības.

[11] Likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 7.panta astotā daļa nosaka, ka Nacionālo bruņoto spēku profesionālā dienesta karavīriem ir atļauts savienot valsts amatpersonas amatu ar citu amatu, ja šī savienošana nerada interešu konfliktu un ir saņemta Nacionālo bruņoto spēku komandiera vai viņa pilnvarotas amatpersonas rakstveida atļauja.

Militārā dienesta likuma 15.panta pirmās daļas 2.punkts karavīram aizliedz savienot militārā dienesta pildīšanu ar citu amatu vai darbu, kas nav atļauts ar likumu.

[12] Senāta ieskatā, apgabaltiesa ir nonākusi pie nepareiza secinājuma, uzskatot, ka pieteicēju sodot par administratīvo pārkāpumu pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.^{30}panta, atbildētājai nebija tiesiska pamata piemērot disciplinārsodu. Lai gan apstākļi administratīvā pārkāpuma un disciplinārā pārkāpuma lietā ir vieni un tie paši, tomēr tas nenozīmē, ka abas lietas no tiesību viedokļa ir par to pašu jautājumu un ka vienai lietai būtu jāizslēdz otra. Ar vienām darbībām persona var būt izdarījusi administratīvu pārkāpumu un, būdama karavīrs, arī disciplinārpārkāpumu, par ko tiek atbilstoši sodīta. No tiesību

normām arī neizriet, ka atbildētājam bija jāsagaida lēmums administratīvajā lietā, lai varētu lemt disciplinārlietā.

Apgabaltiesa nav ņēmusi vērā, ka minētie pieteicēja kā militārpersonas pārkāpumi ir saistīti ar normatīvajos aktos vai komandiera (priekšnieka) pavēlēs vai rīkojumos noteiktām dienesta prasībām. Pieteicējs kā Nacionālo bruņoto spēku virsnieks, atrodoties dienestā bruņotajos spēkos, vienlaikus atrodas arī īpašās pārvaldes attiecībās un no viņa tiek prasīti īpaši pienākumi. Attiecībā uz bruņoto spēku karavīriem noteiktas gan īpašas sociālās garantijas, gan arī prasības, tostarp, ka arī ārpus amata pienākumu izpildes laika nedrīkst diskreditēt sevi, bruņotos spēkus un valsti, ka ar cieņu jāizturas pret valsts likumiem, jāuzvedas tā, lai tiktu vairota uzticība valsts pārvaldei. Militārā dienesta iekārtas reglamenta 404.punkts nosaka, ka karavīram kā profesionālajā darbībā, tā arī privātajā dzīvē jāatturas no tādas uzvedības un rīcības, kas var apkaunot viņa profesiju, radīt šaubas par viņa cieņu, godīgumu un taisnīgumu.

Viens no Nacionālo bruņoto spēku komandiera svarīgiem pienākumiem atbilstoši tiesību normās noteiktajam, ir nodrošināt disciplīnu un dienesta kārtību karaspēka daļā. Nacionālo bruņoto spēku komandierim, konstatējot tiesību normu pārkāpumu, bija pamats pieteicēju kā militārā dienesta virsnieku saukt pie disciplinārās atbildības. Saskaņā ar Karavīru militārās disciplīnas reglamenta 57.punktu komandiera pienākums ir, konstatējot disciplīnas pārkāpumu vai saņemot informāciju par to, nekavējoties noskaidrot lietas būtību un, pamatojoties uz pārbaudes rezultātiem, pieņemt lēmumu par sodīšanu. Lai izlemtu jautājumu par pieteicēja disciplināro atbildību, atbildētājam jānoskaidro visi apstākļi un jādod tiem savs vērtējums. Turklāt jāievēro tiesību normās noteiktie dienesta pārbaudes un disciplinārsoda piemērošanas termiņi, kas nav saistīti ar administratīvās lietas izskatīšanu.

[13] Ievērojot minēto, Senāts uzskata, ka apgabaltiesas spriedums ir atceļams, un lieta nododama jaunai izskatīšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 2.punktu un 351.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 8.jūnija spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs senators	*(paraksts)*	A.Guļāns
Senatore	*(paraksts)*	J.Briede
Senatore	*(paraksts)*	I.Skultāne

NORAKSTS PAREIZS

Senators A.Guļāns
2011.gada 8.aprīlī